

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi

ŞİFÂ-İ ŞERİF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RİFİ HUKÛKİ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDİ İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

6.1

3. OCAK 2016, PAZAR

Türkçe Tercüme & Şerhi
Şifâ-i Şerif Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012
Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir
Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

Eser Hakkında

ŞİFÂ-İ ŞERİF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtır anlatır ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdî İyâz tarafından yazılmıştır.

DERS KONUSU:

1. BÖLÜM: Yüceler Yücesi Cenâb-ı Hakk'ın Resûl-i Ekrem'in Şân ve Şerefini Yüceltmesi

2. KISIM: Allah Teâlâ'nın, Resûl-i Ekrem'e Beden ve Huy Güzellikleri, Din ve Dünya Üstünlükleri Vermesi

FASIL: 12. RÛSÛL-İ EKREM'İN HİLMİ, SIKINTILARA TAHAMMÛLÜ, AFFI VE SABRI

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

EŞERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKİ'L-MUSTAFÂ

EŞERİN MÜELLİFİ: KÂDİ İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

6.2

3. OCAK, 2015, PAZAR

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

١٧٥ - ومن عظيم خبره^(٣) في العفو عفوهُ عن اليهودية التي سمَّته في الشاة
بعد اعترافها^(٤)، على الصحيح من الرواية.

Kimleri Affetmedi ki!

Resûl-i Ekrem Efendimiz'in affetmesine dâir rivâyet edilen olayların en önemlisi, *Sahîh-i Buhârî* ve *Sahîh-i Müslim*'de geçtiği üzere, kendisini öldürmek için bir koyunu zehirlediğini itiraf eden Yahudi kadını bağışlamasıdır.

Hayber'in fethinden sonra Yahudi bir kadın, Server-i Enbiyâ Efendimiz'i öldürmek istedi. Kızarttığı bir koyunun her tarafına zehir sürdü ve onu Resûl-i Ekrem Efendimize hediye etti. Fahr-i Cihân Efendimiz ashâbıyla birlikte sofraya oturdu. İlk lokmayı ağzına attıktan sonra:

"Koyundan elinizi çekiniz; o bana zehirli olduğunu haber verdi." diyerek arkadaşlarını uyardı. Fakat Bişr ibni Berâ bu koyundan bir lokma yediği için öldü. Yahudi kadını bulup getirdiler. Resûlullah ona bunu niçin yaptığını sorunca kadın:

"Eğer gerçekten peygambersen, bu sana zarar vermeyecekti. Eğer peygamber değil de kralсан, insanları senden kurtarmış olacaktım." dedi. Peygamber Efendimize: "Onu öldürelim mi?" diye sorduklarında buna izin vermedi. Kâinâtın Efendisi'nin o kadını Bişr ibni Berâ'nın ölümüne sebep olduğu için öldürttüğü de söylenmektedir. Allah'ın Sevgili Elçisi, Hayber'de yediği o lokmanın tesirini her zaman hissettiğini, o etin vefât edeceği sırada bile kendisini rahatsız ettiğini söylemiştir.¹

1. Buhârî, Hibe 28, nr. 2617, Cizye, nr. 3169, Tıb 55, nr. 5777; Müslim, Şelâm 45, nr. 2190; Ebû Dâvûd, Diyât 6, nr. 4509; Dârimî, Mukaddime 11, nr. 68-70.

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDİ İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

6.3

3. OCAK. 2016, PAZAR

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.rahlilyayinlari.com

۱۷۶ - وأنه لم يؤاخِذْ لِيَدِّ بْنِ الْأَعْمَصِمِ إِذْ سَحَرَهُ ، وَقَدْ أَعْلَمَ بِهِ وَأُوحِيَ إِلَيْهِ
بشْرَحِ أَمْرِهِ ، وَلَا عَتَبَ عَلَيْهِ فَضْلًا عَنْ مَعَاقِبَتِهِ^(۵) .

Peygamber aleyhisselâm kendisine sihir yaptığı zaman Lebîd ibni A'sam'ı da azarlamadı. Bu işi Lebîd'in yaptığını Allah Teâlâ kendisine bildirdiği hâlde onu ne payladı ne de cezâlandırdı.

Hz. Âişe radiyallahu anhânın anlattığına göre bir defasında Resûl-i Ekrem Efendimize sihir yapılmış, bu yüzden de yapmadığı bir şeyi yaptığını sanmaya başlamıştı. Allah'ın Elçisi, kendisine âfiyet vermesi için Cenâb-ı Hak'a durmadan duâ etti. Yine kendisinin ifâde buyurduğuna göre bir gün veya bir gece yanına iki kişi geldi (Bunlar Hz. Cebrâil ve Mikâil idi). Biri başucuna, diğeri ayakucuna oturarak ona sihir yapıldığını konuşmaya başladılar. Bu işi Yahudi asıllı münâfıklardan Lebîd ibni A'sam'ın bir tarak, saç ve sakal döküntüsü, erkek hurmanın kurumuş çiçek kapçığı ile yaptığını ve bunları Benî Zurayk topraklarında bulunan Ziervân (Zervan) kuyusuna attığını söylediler. Peygamber Efendimiz bazı sahâbileri ile o kuyuya gitti ve kuyunun büsbütün kapatılmasını emretti. Allah Teâlâ da ona tekrar âfiyet verdi.¹

1. Buhârî, Bed'ü'l-halk 11, nr. 3268, Tib 47, 49, 50, nr. 5763, 5765, 5766, Edeb 56, nr. 6063, Daavât 57, nr. 6391; Müslim, Tib 43, nr. 2189.

۱۷۷ - وكذلك لم يؤاخذ عبد الله بن أبيي ، وأشباهه من المنافقين ، بعظيم ما نقل عنهم في جهته قولاً وفعلاً؛ بل قال لمن أشار بقتل بعضهم: «لا يتحدث أن محمداً (ب/۲۷) يقتل أصحابه»^(۱).

Aynı şekilde Abdullah ibni Übey'i ve onun gibi münâfıkları da, Allah'ın Resûlü ve İslâmiyet aleyhinde söyledikleri kendisine haber verildiği hâlde yine de sorgulamadı. Onlardan bir kısmının öldürülmesini teklif eden sahâbîsine de "Hayır, Muhammed arkadaşlarını öldürüyor denmesini istemem." buyurdu.

Abdullah ibni Übey ibni Selûl münâfıkların reisiydi; Peygamberler Sultanı Efendimiz, Medine'yi şerefleştirmeden önce, Hazrec kabilesinin de başkanıydı. Ve o günlerde Medine'nin idaresi kendisine verilmek üzereydi. Fakat Fahr-i Âlem Efendimiz Medine'ye gelince, onun plânları suya düştü. Hayâlleri gerçekleşmediği için de Resûl-i Ekrem'e dış biliyordu. Bedir Savaşı'nda Müslümanlar galip gelince baş olma ümidini büsbütün yitirdi. Fakat Müslüman olmuş görünmeyi tercih etti. Hicretin dokuzuncu yılında ölüp gidinceye kadar Peygamber Efendimize kin besledi. Bu yüzden de bir yandan Medine'deki Yahudilerle, öte yandan Mekkeli müşriklerle işbirliği yaparak hep onun aleyhinde bulundu.

Müstalikoğulları (Müreysi') Savaşı'ndan dönerken Muhâcirleri kastederek: "Allah'ın Resûlü'nün yanındakilere bir şey vermeyin ki dağılıp gitsinler!" diye onlara yardım edilmemesini söylemiş ve: "Medine'ye dönersek, üstün ve şerefli olanlar, aşağılık kimseleri oradan çıkaracak!"²¹ diye içinde Müslümanlar aleyhinde besleyip durduğu kini ortaya dökmüştü. Onun sözleri Peygamber Efendimize iletildiği zaman Hz. Ömer:

"Ya Resûlallah! İzin ver de şu münâfığın kellesini uçurayım" demiş, Resûl-i Ekrem de:

"Bırak şunu! Halk, Muhammed arkadaşlarını öldürüyor diye konuşmasın." buyurmuştu.²

Yine Müstalikoğulları Savaşı dönüşünde Hz. Âişe aleyhindeki iftirâyı ortaya atan ve yayan da bu münâfık idi. Oğlu Abdullah ise çok samimi bir Müslümandı. Bu münâfık öldüğü zaman oğlu Abdullah, belki babasına âhirette bir fayda sağlar ümidiyle Peygamber Efendimiz'den onu kefenlemek için gömleğini istediği zaman bile, Rahmet Peygamberi Efendimiz, belli ki Abdullah'ı üzmemek için, bu münâfık hakkında tek kelime söylemeden gömleğini çıkarıp verdi.³

1. Münâfıkûn 63/7-8.

2. Buhârî, Menâkıb 8, nr. 3518, Tefsîr 63/4-5, nr. 4904-4905; Müslim, Birr 63, nr. 2584.

3. Buhârî, Cenâiz 22, nr. 1269; Müslim, Münâfıkîn 3, nr. 2774.

١٧٨ - وعن أنس [رضي الله عنه]: كنت مع النبي ﷺ ، وعليه بُرْدٌ غليظ الحاشية ، فَجَبَدَهُ (٢) الأعرابي بردائه جَبْدَةً شديدة حتى أثرت حاشية البُرْدِ في صفحة عاتقه ، ثم قال: يا محمد! احْمِلْ لي على بعيري هذين من مال الله الذي عندك ، فإنك لا تحمِلُ لي (٣) من مالك ولا [من] (٤) مال أبيك .

فسكت النبي ﷺ ، ثم قال: «المال مال الله ، وأنا عبده» .

ثم قال: «ويُقَادُ منك ، يا أعرابي! ما فعلت بي» .

قال: لا .

قال: «لم؟» قال: لأنك لا تكافيء بالسبيئة السيئة (٥) .

فضحك النبي ﷺ ؛ ثم أمر أن يُحمَل [له] على بعير شعير ، وعلى الآخر

تمز .

Bedevînin Kabalığı

Enes ibni Mâlik radiyallahu anh (v. 93/711) şöyle demiştir:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem yanındaydım. O sırada üzerinde kenarları sert ve kalın bir hırka vardı. Bir bedevî Resûl-i Ekrem'in hırkasını sertçe çekti. Hırkanın sert yakası Peygamber Efendimiz'in boynuna oturdu. Sonra bedevî:

“Muhammed!” dedi. “Elinde bulunan Allah'a ait maldan şu iki deveme yiyecek yükle. Çünkü sen bana ne kendi malından, ne de babanın malından veriyorsun.”

Allah'ın Elçisi ona cevap vermeyip: “Mal Allah'ın malıdır. Ben de O'nun kuluyum.” buyurdu. Sonra aralarında şu konuşma geçti:

“Bak bedevî! Bana yaptığın bu hareketten dolayı sana kısas uygulanması gerekir.”

“Hayır, olmaz.”

“Niçin olmaz?”

“Çünkü sen kötülüğe kötülükle karşılık vermezsin.”

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bu söze güldü. Sonra da bu bedevînin devesinin birine arpa, diğerine de hurma yüklenmesini emretti.”¹

1. Hadis buradaki metne yakın ifâdelerle şu kaynaklarda yer almıştır: Buhârî, Farzû'l-humûs 19, nr. 3149, Libâs 18, nr. 5809, Edeb 68, nr. 6088; Müslim, Zekât 128, nr. 1057; Ebû Dâvûd, Edeb 1, nr. 4775; Nesâî, Kasâme, 24, nr. 4780.

١٧٩ - قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مُتَّصِرًا مِنْ مَظْلَمَةٍ ظَلَمَهَا قَطُّ ، مَا لَمْ تَكُنْ حُرْمَةً مِنْ مَحَارِمِ اللَّهِ . وَمَا ضَرَبَ بِيَدِهِ شَيْئًا قَطُّ إِلَّا أَنْ يَجَاهِدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ . وَمَا ضَرَبَ خَادِمًا [قَطُّ] وَلَا امْرَأَةً^(١) .

١٨٠ - وَجِيءَ إِلَيْهِ بِرَجُلٍ ، فَقِيلَ : هَذَا أَرَادَ أَنْ يَقْتُلَكَ . فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ : «لَنْ تُرَاعَ ، لَنْ تُرَاعَ ، وَلَوْ أَرَدْتَ ذَلِكَ لَمْ تُسَلِّطْ عَلَيَّ»^(١) .

Kimseye Vurmadı

Hz. Âişe radiyallahu anhâ şöyle demiştir:

“Allah Teâlâ'nın haram kıldığı şeylerden biri yapılmadıkça, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kendisine yapılan bir haksızlığın intikamını aldığı hiç görmedim. Resûl-i Ekrem, Allah yolunda yapılan cihâd dışında hiç kimseye eliyle vurmamıştır. Onun ne bir hizmetçiye ne de bir kadına vurduğu görülmemiştir.”²

Bir defasında Resûl-i Ekrem Efendimiz'e bir adamı yakalayıp getirdiler:

“Bu seni öldürmek istedi.” dediler.

Adam çok korkmuştu. Resûlullah Efendimiz:

“Korkma! Korkma!” diye onu sâkinleştirdi. “Beni öldürmek istesen bile öldüremezsin.” buyurdu.³

Bu olayı sahâbeden Ca'de el-Cüşemî anlatmış, sözü geçen adamın kendi kabilesinden olduğunu söylemiştir. Peygamber Efendimiz'in kendinden emîn olarak “Beni öldürmek istesen bile öldüremezsin” buyurmasının da-

yanığı: “Allah seni insanlardan koruyacaktır.”¹ âyet-i kerîmesidir.

2. Müslim, Fezâil 79, nr. 2328; Ebû Dâvûd, Edeb 4, nr. 4785-86.

3. Ahmed ibni Hanbel, Müsned, III, 471; Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebir (Selefi), II, 284, nr. 2183; Heysemî, Mecma'u'z-zevâid, II, 227.

١٨١ - وجاءه زيد بن سَعْنَةَ^(٢) قبل إسلامه يَتَقَاضَاهُ دَيْنًا عَلَيْهِ ، فَجَبَدَ ثَوْبَهُ
عَنْ مَنكِبِهِ ، وَأَخَذَ بِمَجَامِعِ ثِيَابِهِ ، وَأَغْلَظَ لَهُ ، ثُمَّ قَالَ : إِنَّكُمْ ، يَا بَنِي عَبْدِ
الْمَطْلَبِ ! مُطَّلٌّ ، فَانْتَهَرَهُ عُمَرُ ، وَشَدَّدَ لَهُ فِي الْقَوْلِ ، وَالنَّبِيُّ ﷺ يَتَبَسَّمُ^(٣) .
فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «أَنَا ، وَهُوَ ، كُنَّا [إِلَى] غَيْرِ هَذَا مِنْكَ أَحْوَجُ ، يَا عَمْرُ !
تَأْمُرَنِي بِحُسْنِ الْقَضَاءِ ، وَتَأْمُرُهُ بِحُسْنِ التَّقَاضِيِ» .

ثم قال : «لقد بقي من أجله ثلاثٌ» وأمر عمر يقضيه ماله ويزيده عشرين
صاعاً لِمَا رَوَّعَهُ ؛ فَكَانَ سَبَبَ إِسْلَامِهِ .

وذلك أنه كان يقول : ما بقي من علامات النبوة شيء إلا وقد عرفتُها في
محمد إلا اثنتين لم أخبُرهما : يسبق حِلْمُهُ جَهْلُهُ ، ولا يزيده شدة الجهل إلا
حِلْمًا . فاختره بهذا ، فوجده كما وُصِفَ^(٤) .

والحديث عن حِلْمِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَصَبْرِهِ وَعَفْوِهِ عِنْدَ الْمَقْدَرَةِ^(٥) أَكْثَرُ مِنْ أَنْ

تَأْتِي عَلَيْهِ ، وَحَسْبُكَ مَا ذَكَرْنَاهُ [مِمَّا] فِي الصَّحِيحِ (١/٢٨) وَالْمَصْنُفَاتِ الثَّابِتَةِ ،
إِلَى مَا بَلَغَ مُتَوَاتِرًا مَبْلَغَ الْيَقِينِ : مِنْ صَبْرِهِ عَلَيَّ مَقَاسَةَ قَرِيشٍ ، وَأَذَى
الْجَاهِلِيَّةِ ، وَمُصَابِرَتِهِ الشَّدَائِدِ الصَّعْبَةِ مَعَهُمْ إِلَى أَنْ أَظْفَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ، وَحَكْمَهُ
فِيهِمْ ، وَهُمْ لَا يَشْكُونَ فِي اسْتِئْصَالِ شَأْفَتِهِمْ^(١) ، وَإِبَادَةِ خَضْرَائِهِمْ^(٢) ؛ فَمَا زَادَ
عَلَيَّ أَنْ عَفَا وَصَفَحَ .

Yahudi Âlimin Onu Denemesi

Yahudi âlimi Zeyd ibni Sa'ne, henüz Müslüman olmadığı günlerde, Peygamber Efendimiz'e verdiği borcu istemeye gelmişti. Bu sırada Resûlullah Efendimiz'in yakasına yapışıp sırtındaki elbiseyi şiddetle çekmiş, ona ağır sözler söylemiş, üstelik: "Zâten siz Abdülmuttalipoğulları borçlarınızı hep geciktirirsiniz." demişti. Bunun üzerine Hz. Ömer, Zeyd'i şiddetle azarlayıp ona kendi üslûbuyla cevap vermişti.

Olayı tebessümle izleyen Peygamber aleyhisselâm Hz. Ömer'e:

"Ömer!" buyurdu. "Hem ben hem de bu zât senden daha farklı bir davranış beklemekteyiz. Sen bana, borcumu güzel bir şekilde ödememi söylemeliydin; ona da, alacağını daha uygun bir dille istemesini tavsiye etmeliydin." Sonra sözünü şöyle tamamladı: "Gerçi borcumun vâdesinin dolmasına daha üç gün vardı." Ardından Hz. Ömer'e dönerek Zeyd'e olan borcunu ödemesini, onu korkuttuğu için de kendisine kırk kilo fazla vermesini emretti.

Resûl-i Ekrem'in işte bu hilmi ve affı, Zeyd'in İslâmiyet'i kabul etmesine sebep oldu.

Zeyd şöyle derdi:

"Ben iki konu dışında Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemde peygamberlik alâmetlerini görmüştüm. Onda iki şeyin olup olmadığını denemek istiyordum. **Biri**, acaba kendisine karşı kaba davranışları bağışlıyor muydu? **Diğeri** de acaba kendisine yapılan kabalıklar arttıkça, hoşgörüsü de o nisbette artıyor muydu?"

Zeyd bunu denedi ve Peygamber aleyhisselâmın, kutsal kitaplarda yazılı özelliklere sahip olduğunu gördü.²

2. İbni Hibbân, *es-Sahîh* (Arnaût), I, 521-524, nr. 288; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* (Selefi), V, 222-223, nr. 5147; Hâkim, *el-Müstedrek* (Atâ), III, 700-701, nr. 6547.

Bu kaynaklarda olay daha geniş bir şekilde anlatılmaktadır. Buna göre Zeyd ibni Sa'ne, beklenen peygamberin

özelliklerine dâir Tevrât'ta yazılı bilgilerin Peygamber aleyhisselâmda bulunup bulunmadığını araştırıyordu. Bu özelliklerin çoğunu onda görmekle beraber, yukarıda kendisinin de belirttiği iki özelliğin onda bulunup bulunmadığını henüz tesbit edememişti. Allah'ın Elçisi'nin yeni Müslüman olan bir kabileye yiyecek yardımı yapmak için borç aradığını öğrenince, Peygamber Efendimiz'i denemek maksadıyla ona borç vermeyi kendisi teklif etmiş ve kızıp kızmayacağını öğrenmek için de alacağını zamanından önce istemişti. Zeyd ibni Sa'ne, Hz. Ömer'in o sıradaki hâlini şöyle anlatır:

"Dönüp Ömer'e baktım. Göğsünün körük gibi kabarıp indiğini görünce yüreğim ağzıma geldi. Ömer yüzüme sertçe bakarak:

'Ey Allah'ın düşmanı! Sen bu sözleri Resûlullah'a söylüyorsun öyle mi? Ona hem saygısız davranıyor, hem de edepsizce konuşuyorsun ha! Onu peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, şâyet Resûlullah sana borçlu olmasaydı, kelleni uçururdum.' diye bağırdı. Zeyd, aradığı özelliklerin Peygamber Efendimiz'de bulunduğunu gördü ve Müslüman oldu.¹

Affı Çok, Öfkesi Az

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in hilmi, sabrı, suçluyu cezâlandırmaya gücü yeterken onu bağışlaması konularında burada sayılamayacak kadar çok hadîs-i şerîf vardır. Sahîh rivâyetleri ihtivâ eden kitaplardaki ve diğer güvenilir kaynaklardaki mânevî mütevâtir derecesine çıkan hadislerde, Peygamber Efendimiz'in, Kureyşlilerin merhametsizce davranışlarına ve Câhiliye halkının eziyetlerine karşı nasıl sabır gösterdiği anlatılmakta, Allah Teâlâ onu düşmanlarına gâlip getirip de onların âkıbetleri hakkında hüküm verinceye kadar onların sert ve kaba davranışlarına dayandığı ortaya konmaktadır.

1. Bu olay hakkında daha geniş bilgi için bk. M. Yaşar Kandemir, *İki Cihan Güneşi*, s. 139-142

6.9

۱۸۲ - وقال: «ما تقولون أنني فاعل بكم؟» قالوا: خيراً، أخ كريم، وابن أخ كريم، فقال: «أقول كما قال أخي يوسف: ﴿لَا تَثْرِبَ عَلَيْكُمْ أَيُّومَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ [يوسف: ۹۲] «اذهبوا فأنتم الطلقاء»^(۳).

۱۸۳ - وقال أنس: هبط ثمانون رجلاً من التَّعِيمِ صلاة الصبح ليقتلوا رسول الله ﷺ، فأخذوا، فأعتقهم رسولُ الله ﷺ؛ فأنزل اللهُ [تعالى]: ﴿وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا﴾^(۴) [الفتح: ۲۴].

Hâlbuki Kureyşliler, (Mekke'nin fethinde) Peygamber aleyhisselâmin, kesinlikle kendilerinin kökünü kazıyacağını, hepsini kılıçtan geçireceğini düşünüyordu; fakat o hepsini affedip bağışladı. Onlara:

“Size şimdi ne yapacağımı sanıyorsunuz?” diye sordu.

“Hayır ve iyilik bekliyoruz; çünkü sen asil kardeşsin, asil kardeşin oğlusun.” dediler.

Bunun üzerine Resûl-i Ekrem şöyle buyurdu:

“Size kardeşim Yûsuf'un, kardeşlerine dediğini söylüyorum. 'Bugün sizi azarlayıp kınamak yok. Allah sizi bağışlasın. O merhamet edenlerin en merhametlisidir.'¹ “Haydi gidin, serbestsiniz.”²

Enes ibni Mâlik radiyallahu anh şöyle demiştir:

(Mekke'nin fethedildiği günlerde) Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellemi öldürmek için, sabah namazı vaktinde Ten'im dağından³ seksen kişi Mekke'ye indi ve hepsi birden yakalandı. Allah'ın Elçisi de hepsini serbest bıraktı. Bu olay üzerine şu âyet-i kerîme nâzil oldu:

﴿وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا﴾⁴ “Sizi onlara karşı muzaffer kıldıktan sonra Mekke'nin ortasında onların elini sizden, sizin elinizi onlardan çeken de O'dur. Allah bütün yaptıklarınızı görmektedir.”⁴

1. Yûsuf 12/92.

2. Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ* (Atâ), IX, 118, nr. 18054; İbni Abdülber, *el-İstizkâr* (Atâ-Muavviz), V, 151-152.

3. Ten'im, Mekke'nin kuzeyinde, Medine yönünde ve Kâbe'ye 6,5 km. mesafede bir yerdir. Bu olay Mekke Fethi'nde meydana gelmiştir.

4. Fetih 48/24; Müslim, Cihâd 133, nr. 1808; Tirmizî, Tefsîr 48/3, nr. 4264; Ahmed ibni Hanbel, *Müsned*, III, 124, 290.

١٨٤ - وقال لأبي سفيان - وقد سبق إليه بعد أن جلب إليه^(٥) الأحزاب ،
وقتل عمه وأصحابه ومثّل بهم ، فعفا عنه ، ولاطفه في القول - : «وَيْحَكَ!

يا أبا سفيان! أَلَمْ يَأْنِ لَكَ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ؟» فقال: يَا بَإِي أَنْتَ وَأُمِّي ،
مَا أَحْلَمَكَ وَأَوْصَلَكَ وَأَكْرَمَكَ!^(١)

وكان رسول الله ﷺ أبعد الناس غضباً ، وأسرعهم^(٢) رِضاً ، ﷺ .

1. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* (Selefi), VIII, 11-12, nr. 7264; Elbânî, *Silsiletü'l-ehâdîsi's-sahîha*, VII/2, 1027, nr. 3341.

Resûl-i Ekrem aleyhinde ordular hazırlayan, Uhud Savaşı'nda amcası Hz. Hamza'nın katledilmesine ve bu savaşta şehid düşen Müslümanların çeşitli organlarının kesilmesine sebep olan Mekkeli müşriklerin lideri Ebû Süfyân, Mekke Fethi'nde Fahr-i Âlem Efendimiz'in huzûruna getirildiği zaman, Allah'ın Elçisi onu affetti ve kendisine:

“Vay sana Ebû Süfyân! Allah'tan başka ilâh olmadığını bilmenin daha zamanı gelmedi mi?” diye lâtife etti. O da:

“Anam babam sana fedâ olsun! Sen ne çok hilim sahibi, düşmanlarına bile ne kadar lütüfkâr ve kendine kötülük edenlere ne çok iyilik edersin!” demişti.¹

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, nâdiren öfkelenen ve öfkesini de çok çabuk yenen bir insandı.